

DECIZIE

27 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Maria Ghervas, Mariana Pitic

examinând recursul declarat de către reprezentantul lui Nicolae Bodnari,
avocatul Guțu Valentin,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe
Cuza, Valentina Melniciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș împotriva lui Nicolae
Bodnari, intervenient accesoriu Societatea pe acțiuni „Moldasig” cu privire la
încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, încasarea cheltuielilor de
judecată și recuperarea prejudiciului moral,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 prin care a
fost respinsă cererea lui Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de la plata taxei de stat
și a fost acordat un termen suplimentar pentru achitarea taxei de stat,

c o n s t a t ă :

La data de 13 ianuarie 2015, Gheorghe Cuza, Valentina Melniciuc, Pavel Trebeș
și Vera Trebeș au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Bodnari
cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, încasarea
cheltuielilor de judecată și recuperarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamanții au invocat că, la data de 02 ianuarie 2010,
aproximativ la ora 17:15, pârâtul, conducând automobilul de model „Volkswagen
Sharan” ,cu număr de înmatriculare C LY 717, pe traseul național M2 „Chișinău-
Soroca”, din direcția mun. Chișinău în direcția-Soroca, la intersecția traseului cu
drum de acces în direcția sectorului Burcuta, comuna Seliște, raionul Orhei, a
tamponat pietonii Elena Cuza și Ecaterina Trebeș. În urma accidentului rutier,
Ecaterina Trebeș a decedat pe loc, iar Elena Cuza a decedat la două zile de la
accident.

Menționează reclamanții că, chiar din momentul producerii accidentului și până
a fi condamnat, pârâtul nu a recunoscut vina, a susținut că vinovate în producerea
accidentului sunt însăși fiicele reclamanților. Prin decizia Curții Supreme de Justiție
din 03 octombrie 2013, a fost condamnat.

Susțin reclamanții că, au sperat până în ultimul moment că, pârâtul va
conștientiza vinovăția și își va cere cel puțin iertare pentru cele întâmplare, dar nici
după 4 ani de la producerea accidentului și nici după ce vinovăția acestuia a fost

stabilită prin decizie judecătorească irevocabilă, pârâtul nu a făcut nici un gest prin care și-ar arăta compasiunea față de reclamanți. Astfel, ca urmare a acțiunilor pârâtului, familiei Trebeș i s-a adus un prejudiciu material în sumă de 70 068 lei, dintre care 56 353 lei constituie cheltuieli pentru îngrijirea medicală și cheltuieli pentru organizarea funeraliilor, iar 13 715 lei constituie suma pentru fabricarea și instalarea monumentului Ecaterinei Trebeș pentru a avea amintirea vie despre ce a fost o dată speranța și sprijinul familiei Trebeș.

Indică reclamanții că, prejudiciul material adus familiei Cuza este de 143 010 lei, dintre care 62 130 lei constituie cheltuieli pentru îngrijirea medicală, precum și organizarea tuturor ritualurilor religioase necesare înmormântării fiicei și 80 880 lei reprezintă suma necesară pentru construire și montarea monumentului unicului copil. La fel, familiei Trebeș urmează a-i fi compensate cheltuielile de asistență juridică în sumă de 18 000 lei, precum și cheltuielile expertului, care a fost invitat din România în sumă de 510 Euro.

Afirmă reclamanții că, prejudiciul material indicat mai sus, nu este unul final și care nu poate fi supus discuțiilor, ori, tradiția creștină impune efectuarea parastaselor la anumite intervale de timp, iar cheltuielile respective nu sunt reflectate în calculele prezentate.

Subliniază reclamanții că, suplimentar prejudiciului material, reclamanților li s-a cauzat și prejudicii morale incommensurabile. Drama și tragedia familiilor reclamanților a fost escaladată și mai mult de indiferența pârâtului, care pe tot parcursul procesului penal nu a manifestat nici o emoție și nu a cerut iertare reclamanților pentru cele întâmplate. Consideră familiile Cuza și Trebeș că, suma de 300 000 este una echitabilă pentru suferințele la care au fost supuși în calitate de părinți.

Prin încheierea protocolară a instanței de fond din 03 aprilie 2015, a fost atras în proces, în calitate de intervenient accesoriu, SA „Moldasig”.

Prin încheierea Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 29 septembrie 2015, pricina civilă a fost strămutată spre judecare la Judecătoria Orhei.

Prin hotărârea Judecătoriei Orhei din 15 august 2017 cererea de chemare în judecată înaintată de Cuza Gheorghe, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș a fost admisă parțial și încasat din contul lui Nicolae Bodnari în beneficiul lui Trebeș Pavel și Trebeș Vera, suma de 56 353 lei cu titlu de cheltuieli pentru funerarii, suma de 13 715 lei cu titlu de cheltuieli pentru instalarea monumentului și suma de 10 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul lui Gheorghe Cuza suma de 62 130 lei, cu titlu de cheltuieli pentru funerarii, suma de 40 825 lei, cu titlu de cheltuieli pentru instalarea monumentului și suma de 24 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul Valentine Melenciuc, suma de 912, 92 lei, cu titlu de cheltuieli pentru tratament. S-a dispus încasarea de la Nicolae Bodnari în beneficiul lui Gheorghe Cuza, Valentinei Melenciuc, Pavel Trebeș și Verei Trebeș, prejudiciul moral în sumă a câte 100 000 lei, pentru fiecare. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul statului suma de 17 218 lei, cu titlu de taxă de stat. În rest pretențiile înaintate au fost respinse, ca neîntemeiate.

La data de 30 august 2017, reprezentantul lui Nicolae Bodnari, avocatului Valentin Guțu, a depus cerere apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii contestate și pronunțarea unei noi hotărâri legale și întemeiate.

La data de 15 septembrie 2017, și Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș prin intermediul avocatului Victor Panțîru, au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017 nu a fost dat curs cererilor și s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării apelurilor motivate, iar apelantul Nicolae Bodnari și pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 1304 lei, acordându-le termen până la data de 23 noiembrie 2017, ora 10:00, concomitent comunicându-li-se despre posibilitatea restituirii apelurilor în cazul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel.

La data de 14 noiembrie 2017, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, reprezentantul lui Nicolae Bodnari, avocatul Valentin Guțu, a prezentat cererea de apel motivată. Totodată, avocatul Valentin Guțu a solicitat scutirea apelantului Nicolae Bodnari de la plata taxei de stat, invocând starea materială precară a apelantului Nicolae Bodnari, nu este angajat în câmpul muncii și nu are surse financiare pentru achitarea taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 a fost respinsă cererea depusă de Nicolae Bodnari, privind scutirea de la plata taxei de stat, s-a acordat apelantului Nicoale Bodnari termen suplimentar, pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 1304 lei până la ședința de judecată stabilită pentru data de 30 noiembrie 2017, ora 10:00, și i s-a explicat că dacă nu îndeplinește în termen indicațiile din încheierea dată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită. S-a acordat termen suplimentar apelanților Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș până la data de 30 noiembrie 2017, ora 10:00, pentru prezentarea cererii de apel motivată.

La data de 24 noiembrie 2017, Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș prin intermediul avocatului Victor Panțîru au depus cerere de apel motivată.

La data de 28 noiembrie 2017, în termenul prevăzut de lege, reprezentantul lui Nicolae Bodnari, avocatul Valentin Guțu, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate în partea respingerii cererii cu privire la scutirea apelantului de plata taxei de stat și examinarea în fond a cererii cu privire la scutirea de plata taxei de stat a lui Nicolae Bodnari.

În motivarea recursului a indicat că, încheierea contestate este neântemeiată și ilegală și urmează a fi casată deoarece a fost emisă cu interpretarea eronată a legii.

Susține că, Nicolae Bodnari la moment î-și ispășește pedeapsa și nu este angajat în câmpul muncii, respectiv nu are surse financiare pentru achitarea taxei de stat, din care motive în conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC urmează a fi scutit de plata taxei de stat.

Afirmă că prin respingerea cererii de scutire a apelantului Nicolae Bodnari de la plata taxei de stat, ultimului i se încalcă dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale și dreptul la un recurs efectiv.

La data de 01 decembrie 2017, în adresa intimațiilor Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș a fost expediată spre cunoștință copia recursului declarat de către Nicolae Bodnari cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea încheierii instanței de apel în partea respingerii cererii apelantului cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și emiterea în această parte a unei noi hotărâri sub formă de încheiere, iar în rest menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționând prin decizie problema în fond.

În speță, la data de 13 ianuarie 2015, Gheorghe Cuza, Valentina Melniciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Nicolae Bodnari cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, încasarea cheltuielilor de judecată și recuperarea prejudiciului moral.

Prin hotărârea Judecătorei Orhei (sediul Orhei) din 15 august 2017 cererea de chemare în judecată înaintată de Cuza Gheorghe, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul lui Nicolae Bodnari în beneficiul lui Trebeș Pavel și Trebeș Vera, suma de 56 353 lei, cu titlu de cheltuieli pentru funerarii, suma de 13 715 lei, cu titlu de cheltuieli pentru instalarea monumentului și suma de 10 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul lui Gheorghe Cuza suma de 62 130 lei cu titlu de cheltuieli pentru funerarii, suma de 40 825 lei cu titlu de cheltuieli pentru instalarea monumentului și suma de 24 000 lei, cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul Valentine Melenciuc, suma de 912, 92 lei, cu titlu de cheltuieli pentru tratament. S-a dispus încasarea de la Nicolae Bodnari în beneficiul lui Gheorghe Cuza, Valentinei Melenciuc, Pavel Trebeș și Verei Trebeș, prejudiciul moral în sumă a câte 100 000 lei, pentru fiecare. S-a dispus încasarea de la Bodnari Nicolae în beneficiul statului suma de 17 218 lei, cu titlu de taxă de stat. În rest pretențiile înaintate au fost respinse, ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 30 august 2017, reprezentantul lui Nicolae Bodnari, avocatului Valentin Guțu, a contestat-o cu apel.

La data de 15 septembrie 2017, și Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș prin intermediul avocatului Victor Panțîru, au declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 12 octombrie 2017 nu a dat curs cererilor de apel și s-a comunicat apelanților despre necesitatea prezentării apelurilor

motivate, iar apelantul Nicolae Bodnari și pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 1304 lei, acordându-le termen până la data de 23 noiembrie 2017, ora 10:00, concomitent comunicându-li-se despre posibilitatea restituirii apelurilor în cazul neîndeplinirii indicațiilor instanței de apel.

La data de 14 noiembrie 2017, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, reprezentantul lui Nicolae Bodnari, avocatului Valentin Guțu, a prezentat cererea de apel motivată. Totodată, avocatul Valentin Guțu a solicitat scutirea apelantului Nicolae Bodnari de la plata taxei de stat, invocând starea materială precară a apelantului Nicolae Bodnari, nu este angajat în câmpul muncii și nu are surse financiare pentru achitarea taxei de stat.

Urmare, Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din 23 noiembrie 2017 a respins cererea depusă de către Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și a acordat apelantului Nicoale Bodnari termen suplimentar, pentru prezentarea dovezii plății taxei de stat în sumă de 1304 lei până la ședința de judecată stabilită pentru data de 30 noiembrie 2017, ora 10:00, și i s-a explicat că dacă nu îndeplinește în termen indicațiile din încheierea dată, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele va fi restituită. S-a acordat termen suplimentar apelanților Gheorghe Cuza, Valentina Melenciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș până la data de 30 noiembrie 2017, ora 10:00, pentru prezentarea cererii de apel motivată.

Astfel, norma art. 83 alin. (1) CPC stipulează că taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia conform art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sunt scutiți de la achitarea taxei de stat.

În continuare se relevă faptul că conform alin. (2) al aceluiași articol, pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat, conform alin. (4) în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel legea sus enunțată, admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de starea materială a unui participant la proces, este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 CPC.

În speță, apelantul Nicolae Bodnari a depus cererea de apel fără a achita taxa de stat, dar a solicitat scutirea de la plata taxei de stat din considerentul imposibilității achitării acesteia ca consecință a stării financiare precare, nu este angajat în câmpul muncii și nu are surse financiare pentru achitarea taxei de stat.

Instanța de apel, examinând la data de 23 noiembrie 2017 cererea privind scutirea apelantului de la achitarea taxei de stat a respins-o, impunând apelantul de a achita taxa de stat în sumă de 1304 lei.

Colegiul consideră concluzia instanței de apel ca neîntemeiată, deoarece apelantul a invocat lipsa mijloacelor financiare și imposibilitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Or, argumentul recurentului precum că nu este angajat în câmpul muncii și nu dispune de surse financiare ce i-ar permite achitarea taxei de stat la depunerea apelului, deoarece la moment î-și ispășește pedeapsa în Penitenciarul Nr.2, or. Lipcani pentru infracțiunea comisă, demonstrează cert imposibilitatea achitării taxei de stat impusă apelantului pentru cererea de apel.

Ca urmare, Colegiul notează că instanța de apel la examinarea cererii de scutire de la plata taxei de stat nu a examinat capacitatea apelantului de a plăti taxa de stat, iar admiterea unei astfel de ipoteze în sensul obligării apelantului la plata taxei de stat ar reprezenta o limitare disproporțională a dreptului său de acces la o instanță.

În acest context, instanța de recurs conchide că cererea recurentului Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel urmează a fi admisă.

Astfel, instanța amintește că art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale îi garantează fiecărei persoane dreptul de a sesiza o instanță cu orice contestație referitoare la drepturile și obligațiile sale cu caracter civil, iar factorul financiar, respectiv incapacitatea de a achita o taxă de stat, nu poate servi ca motiv de a nu recurge la această cale de atac.

De altfel, instanța europeană a relatat în practica sa constantă că, „dreptul la o instanță” nu este absolut.

În această privință, Curtea Europeană, în mai multe cauze de acest gen nu exclude niciodată ipoteză că interesele unei bune administrări a justiției pot să justifice impunerea unei restricții de natură financiară în accesul unei persoane la o instanță (Tolstoy -Miloslavsky împotriva Regatului Unit), dar această restricție se impune a fi una justificată, generată de situația celui ce recurge la calea de atac, dar și conformă normelor care guvernează accesul la justiție.

Respectiv, impunerea achitării taxei de stat în condițiile în care norma legală, și situația contestatarului prevede scutirea de la achitarea taxei de stat - ar restricționa nejustificat accesul la justiție și s-ar admite astfel încălcarea unuia din drepturile fundamentale consfințite în Convenție.

Din considerentele menționate supra, Colegiul conchide asupra necesității casării încheierii Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017 în partea respingerii cererii lui Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și emiterea în această parte a unei noi hotărâri sub formă de încheiere de admitere a cererii de scutire de la plata taxei de stat, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal și cauza urmează a fi remisă la Curtea de Apel Chișinău, pentru examinarea apelului depus de Nicolae Bodnari în fond.

În conformitate cu art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Nicolae Bodnari prin intermediul reprezentantului, avocatul Valentin Guțu.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău din 23 noiembrie 2017, în partea respingerii cererii lui Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de plata taxei de stat, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Cuza, Valentina Melniciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș împotriva lui Nicolae Bodnari, intervenient accesoriu Societatea pe acțiuni „Moldasig” cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, încasarea cheltuielilor de judecată și recuperarea prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă încheiere prin care:

Se admite cererea lui Nicolae Bodnari cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Se scutește Nicolae Bodnari de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel împotriva hotărârii Judecătorei Orhei din 15 august 2017 în sumă de 1304 (una mie trei sute patru) lei.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Gheorghe Cuza, Valentina Melniciuc, Pavel Trebeș și Vera Trebeș împotriva lui Nicolae Bodnari, intervenient accesoriu Societatea pe acțiuni „Moldasig” cu privire la încasarea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, încasarea cheltuielilor de judecată și recuperarea prejudiciului moral la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea apelului în fond.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic